

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17Co/154/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6118349262
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 06. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zita Nagypálová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2020:6118349262.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zity Nagypálovej a sudcov JUDr. Ľubomíra Šablu a JUDr. Dušana Ďuriana ako členov senátu v spore žalobcu S. banka K., a.s., so sídlom D. XX, XXX XX T., P.: XX XXX XXX, proti žalovanému Z. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z. 23XX/XX, XXX XX C. Bystrica, v konaní o zaplatenie 6.012,02 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 13Csp/137/2018-95 zo 16.05.2019, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok súdu prvej inštancie v druhom výroku, ktorým súd žalobcu vo zvyšnej časti zamietol a v závislom výroku o trovách konania mení tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi úroky vo výške 1 956,09 € a úroky z omeškania z úrokov vo výške 5 % ročne zo sumy 195,25 € za obdobie od 20. septembra 2018 do zaplatenia všetko v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku.
- II. V prevyšujúcej časti žalobu o zaplatenie úrokov z úveru zamietla.
- III. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu trov celého konania do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie čiastočne vyhovel žalobe o zaplatenie 6.012,02 Eur s príslušenstvom, ktoré si uplatňoval žalobca ako nedoplatok zo zmluvy o úvere č. 000000000351258 uzavretej dňa 21.10.2016 medzi žalobcom a žalovaným, na základe ktorej žalobca poskytol žalovanému úver vo výške 7.000,- Eur s dohodou o jeho splácaní mesačnými anuitnými splátkami vo výške 106,22 Eur až do úplného splatenia dňom 15.10.2024. Žalovaný dohodu o splátkach úveru neplnil, z tohto dôvodu žalobca po predchádzajúcej výzve na zaplatenie dlžných splátok a upozornení žalovaného na možnosť uplatnenia práva veriteľa vyplývajúceho z § 565 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej aj „Občiansky zákonník“ alebo „OZ“) v prípade neuhradenia dlžnej sumy splátok žiadať uhradiť jednorázovo celú zostávajúcu sumu úveru, žalobca predčasne zosplatnil úver ku dňu 19.09.2018. K tomuto dňu dlhoval žalovaný na istine 6.012,02 Eur, na úrokoch 195,25 Eur, na úrokoch z omeškania 2,64 Eur. Výšku dlžných súm žalovaný nerozporoval, na základe čoho súd prvej inštancie vyhovel žalobe v časti dlžnej istiny úveru v sume 6.012,02 Eur, kapitalizovaných zmluvných úrokov do vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru v sume 195,25 Eur, kapitalizovaných úrokov z omeškania do vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru v sume 2,64 Eur a priznal žalobcovi aj úroky z omeškania z dlžnej istiny vo výške 5% ročne od 20.09.2018 do zaplatenia. Povinnosť žalovaného zaplatiť tieto sumy žalobcovi vyvodil súd prvej inštancie z § 1 ods. 2, § 2 písm. d/, § 9 ods. 1, 2 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy (ďalej aj „zákon č. 129/2010 Z. z.“) a § 52 ods. 1, 2, 3, 4, § 54 ods. 1, 2, § 121

ods. 3, § 517 ods. 1, 2 a § 565 Občianskeho zákonníka. Výška úrokov z omeškania bola určená podľa § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka.

1.1 Žalobu v časti o zaplatenie zmluvných úrokov vo výške 9,90 % ročne z istiny po zosplatnení úveru, t. j. od 20.09.2018 do zaplatenia vychádzajúc z uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 476/2012 z 18.09.2012 súd prvej inštancie zamietol s odôvodnením, že veriteľovi patria dohodnuté zmluvné úroky z poskytnutých prostriedkov len do splatnosti dlhu a dňom, keď sa dostane dlžník do omeškania, je povinný platiť už iba úroky z omeškania, v opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťažovaniu v podobe úrokov z úveru ako aj úrokov z omeškania, čo spôsobuje značnú nerovnováhu vo vzťahu medzi zmluvnými stranami. Takýto záver má vyplývať z rozhodnutí viacerých odvolacích súdov v rámci Slovenskej republiky aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Obo/143/1998, R 59/1998.

1.2 Podľa názoru súdu prvej inštancie nevznikol žalobcovi nárok ani na zaplatenie úrokov z omeškania vo výške 5 % ročne zo zmluvných úrokov vyčíslených do zosplatnenia dlhu sumou 195,25 Eur z dôvodu, že v zmysle § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka sú úroky príslušenstvom pohľadávky a úroky z omeškania podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka môže požadovať veriteľ, iba ak je dlžník v omeškani s plnením peňažného dlhu. Právo požadovať po dlžníkovi príslušenstvo z príslušenstva (úroky z omeškania zo zmluvných úrokov) veriteľ nemá, preto že tak Občiansky zákonník ani zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník mu takúto možnosť nepriznáva, a to v súvislosti so znením ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka ani vtedy, keby to bolo zmluvnými stranami dohodnuté. Zmluvné strany majú síce možnosť dohodnúť sa, že zmluvné úroky sa stanú súčasťou istiny, v prípade spotrebiteľských vzťahov je však potrebné vyhodnotiť (ne)platnosť takejto dohody v prospech spotrebiteľa a takúto zmluvnú podmienku považovať za neprijateľnú a tým absolútne neplatnú.

1.3 O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z., Civilný sporový poriadok (ďalej aj C.s.p.) v spojení s § 262 ods. 1 tak, že žalobcovi v spore neúspešnom len v nepatrnej časti príslušenstva priznal nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu voči žalovanému.

2. Rozsudok súdu prvej inštancie v druhom výroku, ktorým bola žaloba vo zvyšku zamietnutá napadol odvolaním žalobca uplatňujúc odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h/ Civilného sporového poriadku o nesprávnom právnom posúdení veci. Uvádzal, že pri absencii právnych noriem obmedzujúcich nárok veriteľa na úrok z úveru až do vrátenia dlžnej sumy existuje množstvo zákonných ustanovení, z ktorých priamo, resp. výkladom alebo cez analógiu légis vyplýva záver, že nárok veriteľa na dohodnutý zmluvný úrok nie je viazaný (obmedzený) na zosplatnenie dlhu, ale na vrátenie v rámci úveru poskytnutých peňažných prostriedkov. Ustanovenie § 497 Obchodného zákonníka jednoznačne viaže povinnosť dlžníka platiť úroky na vrátenie dlžnej sumy. Aj keď ustanovenie § 521 Obchodného zákonníka explicitne vymedzuje iba moment, od ktorého je dlžník povinný platiť úroky a nie moment, do ktorého táto povinnosť trvá, opäť z tohto ustanovenia nepriamo vyplýva podmienenosť povinnosti platenia zmluvného úroku držbou peňažných prostriedkov. Aj ustanovenie § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka spája povinnosť platenia úrokov s obdobím skutočnej držby peňažných prostriedkov. Obdobne v zmysle § 16 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. ustanovuje povinnosť spotrebiteľa zaplatiť veriteľovi úrok z úveru splateného pred dohodnutou lehotou splatnosti za časové obdobie od poskytnutia spotrebiteľského úveru do jeho splatenia. Tomuto zodpovedajúce právo na zmluvne dohodnuté úroky po zosplatnení musí mať aj veriteľ. Obsahom záväzku dlžníka nie je vrátiť iba poskytnuté peňažné prostriedky, ale aj zmluvné úroky, ktoré nemožno stotožňovať so zákonnými úrokmi z omeškania. Úrok z úveru je nárokom, na ktorý nemá vplyv omeškanie dlžníka ani prípadné zosplatnenie dlhu, ktoré je skutočnosťou zakladajúcou vznik nových sankčných záväzkov dlžníka. Žalobca upozornil na pripravovanú zmenu Občianskeho zákonníka zákonom č. 106/2014 Z. z., kedy sa navrhovalo doplniť ustanovenie § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka o vetu: „Úroky za poskytnutie peňažných prostriedkov patria dodávateľovi len do uplatnenia práva podľa § 565.“ s tým, že táto navrhovaná zmena nebola nikdy legislatívne prijatá. Zákon č. 106/2014 Z. z. ani žiadna iná zákonná novelizácia Občianskeho zákonníka takéto ani obdobné ustanovenie odopierajúce veriteľovi nárok na zmluvné úroky po zosplatnení dlhu neobsahuje. Už samotný fakt, že uvedený návrh nikdy nebol prijatý vo forme zákona dokazuje, že zákonodarca nikdy predmetný nárok veriteľa na zmluvne dohodnutý úrok po zosplatnení dlhu neobmedzil, čo jednoznačne potvrdzuje dôvodnosť žaloby aj v časti, v ktorej súd prvej inštancie žalobu zamietol. Žalobca poukázal aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR z 21.08.2014 sp. zn. 33Cdo/212/2014 k vzťahu zmluvných úrokov a úrokov z omeškania a priamo aj k ich uplatniteľnosti veriteľom popri sebe po predčasnom zosplatnení dlhu, v ktorom bol vyslovený právny názor, že zákonné úroky z omeškania nenahrádzajú od splatnosti pohľadávky úroky, ktoré si strany dojednali.

2.1 V ďalšom texte odvolania žalobca cituje z rozhodnutí krajských súdov Slovenskej republiky, v ktorých bol vyslovený názor, že rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Obo/143/1998, na ktoré poukazuje aj súd prvej inštancie sa netýka uplatňovania nároku na dohodnutý úrok z poskytnutých peňažných prostriedkov po zosplatnení úveru. Predmetné rozhodnutie ani nie je rozhodnutím vo veci samej a inštruktáž Najvyššieho súdu SR (ako súdu odvolacieho), aké skutočnosti má prvostupňový súd skúmať nemožno považovať za záväzný právny názor Najvyššieho súdu SR.

2.2 K uzneseniu Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 476/2012 žalobca uviedol, že sa v tomto rozhodnutí Ústavný súd nevyjadril k meritu veci, zaoberal sa iba sťažnosťou sťažovateľa na porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu a odmietnutím uvedenej sťažnosti s konštatovaním, že v konaniach predchádzajúcich danej ústavnej sťažnosti všeobecné sudy neporušili základné právo sťažovateľa. V žiadnom prípade nie je vyjadrený právny názor ohľadne nároku veriteľa v tomto konaní, ktorý by akýmkoľvek spôsobom podporoval stanovisko prvoinštančného súdu.

2.3 K uplatnenému nároku na úrok z omeškania zo zmluvných úrokov vyčíslených do zosplatnenia dlhu žalobca uviedol, že zmluvné úroky ku dňu zosplatnenia celého dlhu boli vyčíslené pevnou sumou, ktorá pripadá na časť anuitných splátok neuhradených dlžníkom a táto sa ďalej po zosplatnení celého dlhu nenavýšuje, z tohto dôvodu nejde v prípade tohto nároku o rozpor so zásadou anatocizmu, ktorá má zamedziť neodôvodnenému navyšovaniu nárokov veriteľov ohľadom príslušenstva. Nárok na úrok z omeškania zo zmluvného úroku ku dňu zosplatnenia je nárokom, ktorý predpokladá ustanovenie § 497 Obchodného zákonníka a žiadne iné zákonné ustanovenie tento nárok svojim znením nespochybňuje.

2.4 Žalobca navrhol, aby odvolací súd podľa § 388 C.s.p. jeho odvolaniu vyhovel a v napadnutej časti zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalobe bude vyhovené v celom rozsahu.

3. Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu nevyjadril.

4. Krajský súd funkčne príslušný na rozhodnutie o odvolaní strán sporu podľa § 34 C.s.p. v rámci odvolacieho konania vyžiadal od žalobcu výpis z úverového účtu vo forme amortizačnej tabuľky v zmysle § 9 ods. 3 a 5 zákona č. 129/2010 Z. z., ktorú doručil na oboznámenie aj žalovanému a obom stranám sporu uviedol, aké rozhodujúce skutočnosti mieni z tohto listinného dôkazu vyvodiť: celkovú výšku úroku, ktorú mal dlžník zaplatiť podľa úverovej zmluvy. V tomto prípade nebolo podľa názoru odvolacieho súdu potrebné za účelom doplnenia dokazovania pred odvolacím súdom napriek doslovnej dikcii ustanovenia § 385 ods. 1 C.s.p. nariadiť pojednávanie, pretože podľa § 204 C.s.p. dôkaz listinou sa vykoná tak, že súd listinu alebo jej časť prečíta alebo oboznámi jej obsah; to neplatí, ak ide o listinu, ktorej odpis bol strane sporu v priebehu konania doručený a ak listina alebo jej obsah neboli protistranou spochybnené. Žalovaný sa k tomuto listinnému dôkazu nevyjadril.

4.1 Odvolací súd po preskúmaní veci bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 C.s.p. len v rozsahu odvolania žalobcu podľa § 379 C.s.p., z dôvodov vymedzených v odvolaní žalobcu podľa § 380 ods. 1 C.s.p. a v rozsahu väd týkajúcich sa procesných podmienok v zmysle § 380 ods. 2 C.s.p., ktoré vady nezistil, po zohľadnení skutkového zistenia vyvodeného z doplneného dokazovania pred odvolacím súdom v zmysle § 383 C.s.p. dospel k názoru, že druhý výrok rozsudku súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 388 C.s.p. zmeniť, pretože v tejto časti nie sú splnené podmienky na potvrdenie ani zrušenie rozsudku.

5. V zmluve o úvere zo dňa 21.10.2016 sa jej účastníci S. banka K., a.s., T. ako veriteľ a žalovaný 1/ ako dlžník dohodli, že mu banka poskytne úver vo výške 7.000,- Eur bez určenia účelu úveru s dohodnutou úrokovou sadzbou fixnou do splatnosti úveru vo výške 9,9 % p.a. V zmluve bol dohodnutý aj konkrétny spôsob splácania úveru, a to bezhotovostne vždy k 15. dňu kalendárneho mesiaca počnúc dňom 15.11.2016. Výška anuitnej splátky bola určená na 106,22 Eur a ich počet určený na 96. Žalovaný využil aj možnosť poistiť schopnosť splácať úver za dohodnuté poistné 2,60 Eur mesačne. K zosplatneniu úveru došlo zo strany žalobcu dňom 19.09.2018 v dôsledku nesplácania úveru riadne a včas žalovaným.

5.1 Zmluva o úvere uzavretá medzi stranami sporu je zmluvou spotrebiteľskou podliehajúcou zákonu č. 129/2010 Z.z. v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy. Tento zákon ale nepokrýva všetky otázky vzniku úverového zmluvného vzťahu, práv a povinností strán, ktoré zo zmluvného vzťahu vyplývajú, riešenia otázok, na akú dobu je dlžník povinný platiť úroky z poskytnutého úveru, vzťah úrokov z úveru a úrokov z omeškania, výšku úrokov z omeškania, ktoré sú predmetom úpravy Obchodného zákonníka. Zmluva o úvere je v zmysle § 261 ods. 6 písm. d) Obchodného zákonníka v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy o úvere tzv. absolútnym obchodom a preto bez ohľadu na povahu účastníkov zmluvy o úvere je potrebné pri posudzovaní tohto právneho vzťahu vychádzať aj z ustanovení Obchodného zákonníka o zmluve o úvere § 497 a nasledujúce.

6. V dôsledku odvolania žalobcu bolo potrebné posúdiť, či súd prvej inštancie zaujal správny právny názor k časti uplatňovaného nároku žalobcom zodpovedajúceho dohodnutým úrokom z úveru vo výške 9,9 % p. a. z dlžnej istiny od 20.09.2018 do zaplatenia, ktoré nepriznal žalobcovi s odôvodnením, že v spotrebiteľských vzťahoch je potrebné aplikovať zásadu „úroky do zosplatnenia úveru“, pretože po splatnosti úveru nastupuje režim sankčných úrokov z omeškania a v prípade požadovania úroku z omeškania aj úroku z úveru by došlo ku kumulácii negatívneho postihu dlžníka ako spotrebiteľa. Uviedol, že z ustanovenia § 497 Obchodného zákonníka nevyplýva úverové obdobie (čas, na ktorý sa poskytujú peňažné prostriedky) a v zmysle rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obo/143/1998 z 01.07.2000 a uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 476/2012 z 18.09.2012 patria žalobcovi úroky len do zosplatnenia dlhu. V odvolacom konaní bolo potrebné zodpovedať aj otázku, či je nárok žalobcu na zaplatenie úrokov z omeškania z kapitalizovaných úrokov do zosplatnenia dlhu odôvodnený alebo protizákonný.

6.1 Odvolací súd uvádza, že rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obo/143/1998 zo dňa 01.07.2000 (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR ako súdu odvolacieho, nie dovolacieho) uverejnené v časopise Zo súdnej praxe vo zväzku 4 ročník 2000 pod publikačným číslom 43/2000 však neriešilo otázku, či má veriteľ po predčasnom zosplatnení úveru nárok na dohodnuté úroky z úveru po zosplatnení úveru, ale či patria veriteľovi úroky z omeškania z nezaplatených zmluvných úrokov. Medzi účastníkmi konania sp. zn. 4Obo/143/98 bol spor v tom, z čoho pozostáva žalovaná pohľadávka, či predstavuje úroky z omeškania s platením splatných úrokov alebo ide o úročenie úrokov z omeškania. Odvolací súd vo veci sp. zn. 4Obo/143/98 uložil súdu prvej inštancie skúmať štruktúru žalovanej pohľadávky a je pravdou, že v ďalšom texte je uvedená veta: „Odvolací súd v tejto súvislosti upozorňuje, že dohodnuté úroky z poskytnutých prostriedkov platia len do splatnosti dlhu (jeho splátok). Od splatnosti je dlžník v omeškaní a musí platiť úroky z omeškania (§ 369 Obchodného zákonníka)“, avšak bez bližšieho odôvodnenia s poukazom na zákonné ustanovenie, z ktorého tento záver vyplýva. V rozpore s týmto textom je poznámka k uverejnenému rozhodnutiu v časopise Zo súdnej praxe, kde je uvedené: „Osoba prijímajúca úver (dlžník) zo zmluvy o úvere podľa § 497 a nasledujúce Obchodného zákonníka preberá jednak povinnosť poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a od doby poskytnutia peňažných prostriedkov do dňa ich vrátenia aj povinnosť platiť úroky“ a právna veta rozhodnutia, ktorá má vystihovať jeho podstatu znie: „Zmluvou o úvere sa dlžník zaväzuje vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky a zaplatiť úroky. Úroky sú súčasťou peňažného záväzku dlžníka, preto dôsledkom omeškania s ich platením je zo zákona vyplývajúca povinnosť platiť úroky z omeškania.“. Z uvedeného odvolací súd vyvodil, že ambíciou rozhodnutia 4Obo/143/98 nebolo riešiť, dokedy má veriteľ nárok na dohodnuté úroky z úveru, ale či z dlžných úrokov z úveru vzniká povinnosť platiť úroky z omeškania.

7. Podstatnými náležitosťami zmluvy o úvere podľa § 497 Obchodného zákonníka je určenie zmluvných strán, výšky úveru a záväzok veriteľa poskytnúť na požiadanie dlžníka peňažné prostriedky v dohodnutej výške, ako aj záväzok dlžníka vrátiť poskytnuté prostriedky a zaplatiť úroky. Obchodný zákonník nemá priamu úpravu, z ktorej by vyplývalo, či veriteľovi patria zmluvné úroky v prípade predčasného zosplatnenia úveru iba do okamihu tohto zosplatnenia alebo mu tieto úroky patria až do doby konečného vrátenia peňažných prostriedkov dlžníkom. Takáto úprava absentuje aj pri zmluve o pôžičke podľa § 657 Občianskeho zákonníka alebo v zákone č. 129/2010 Z. z. Snahou zákonodarcu o úpravu tejto otázky priamo v Občianskom zákonníku bola navrhovaná zmena ustanovenia § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka zákonom č. 106/2014 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov tak, že sa na konci tohto ustanovenia mala pripojiť veta: „úroky za poskytnutie peňažných prostriedkov patria dodávateľovi len do uplatnenia práva podľa § 565“. Navrhovanú zmenu odôvodňovala dôvodová správa nasledovne: „V súvislosti s úpravou režimu straty výhody splátok sa zavádza nové pravidlo, podľa ktorého úroky za poskytnutie peňažných prostriedkov patria dodávateľovi len do uplatnenia práva podľa § 565 Občianskeho zákonníka. Vzhľadom na nejednoznačnosť výkladu a neprímerané postupy niektorých veriteľov sa jednoznačne zakotvuje, že tzv. odplatné úroky budú veriteľovi patriť výhradne len do okamihu uplatnenia práva na jednorazové zosplatnenie úveru alebo pôžičky poskytnutej spotrebiteľovi v súlade s § 53 ods. 9 OZ. Z uvedeného plynie, že veriteľ si nebude môcť po jednorazovom zosplatnení uplatniť úroky za čas, ktorý by mala úverová zmluva ešte trvať bez výhody postupného splácania dlhu spotrebiteľom v splátkach. Povedané inak, ak bol úver dojednaný na dobu 10 rokov, v 3. roku došlo k jeho jednorazovému zosplatneniu podľa § 53 ods. 9 OZ, za obdobie zvyšných 7 rokov už veriteľovi nebudú patriť odplatné úroky. V týchto prípadoch bude mať po jednorazovom zosplatnení veriteľ nárok len na úroky z omeškania, ktorými sa bude úročiť celá výška dlhu spotrebiteľa, ktorá sa ustálila v dôsledku

uplatnenia práva na jednorazové zosplatnenie úveru“. Navrhovaná zmena sa do zákona č. 106/2014 Z. z. nepremietla v dôsledku pozmeňujúceho návrhu Ústavnoprávneho výboru Národnej rady Slovenskej republiky, ktorý uznesením z 18. marca 2014 č. 392a navrhol v článku I. vypustiť bod 5 v znení: „V § 53 ods. 9 sa na konci pripája táto veta: Úroky za poskytnutie peňažných prostriedkov patria dodávateľovi len do uplatnenia práva podľa § 565“ z dôvodu možného spôsobenia problémov v aplikačnej praxi.

8. Podstatnou otázkou pre rozhodnutie o odvolaní žalobcu je, či je možný súbeh úrokov z úveru aj úrokov z omeškania alebo sa navzájom vylučujú a či je prípustné priznať žalobcovi aj úroky z omeškania z úrokov. Z ustanovenia § 497 Obchodného zákonníka tento záver nevyplýva.

9. Odvolaciemu súdu je známe uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 476/2012 z 18. septembra 2012, ktorým bola odmietnutá sťažnosť sťažovateľa proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 29C/131/2011-127 z 23. novembra 2011 a rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 1Co/30/2012-145 z 30. mája 2012, v ktorých s odkazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Ob/143/98 neboli žalobcovia v súdnom spore priznané zmluvné úroky z poskytnutých peňažných prostriedkov na základe zmluvy o úvere po splatnosti dlhu z dôvodu, že namietané rozhodnutie krajského súdu nie je možné považovať za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, resp. za také, ktoré by popieralo zmysel práva na súdnu ochranu, keď krajský súd stotožňujúc sa s rozhodnutím okresného súdu s poukazom na štandardnú obchodnoprávnu judikatúru v oblasti úrokov z úveru potvrdil rozhodnutie okresného súdu po rozšírení vecnej argumentácie na podporu správnosti odôvodnenia rozsudku okresného súdu. V predmetnom uznesení teda ústavný súd preskúmal rozhodnutie krajského súdu z hľadiska, či výkladom zákona a právnym názorom krajského súdu nedošlo k zásahu do ústavou garantovaného práva sťažovateľa na súdnu ochranu, t.j. ústavný súd podrobil rozhodnutie krajského súdu testu ústavnosti, či tento názor nie je arbitrárny, svojvoľný či zjavne neodôvodnený. Nevyjadroval sa však k vecnej správnosti právneho názoru krajského súdu o tom, či úroky patria len do zosplatnenia úveru, nakoľko pokiaľ právny názor všeobecného súdu nie je zjavne svojvoľný, neprekročí teda medze ústavnosti, nie je kompetenciou ústavného súdu posudzovať jeho vecnú správnosť. To je úlohou všeobecného súdnictva (odvolacieho a dovolacieho súdu).

10. Z amortizačnej tabuľky odvolací súd zistil, že ak by bol žalovaný zaplatil dohodnuté anuitné splátky vo výške 106,22 Eur v počte 96 v období od 15.11.2016 do 15.10.2024, bol by zaplatil na úrokoch z úveru dohodnutého sadzbou 9,9 % ročne celkom 3.196,26 Eur. Z prehľadu splácania úveru do predčasného zosplatnenia, bolo zistené, že zo splátok úveru zo strany žalovaného bolo na úrok započítaných 1.044,92 Eur. Rozdiel medzi sumou, na ktorú žalobcovi vznikol nárok z titulu úrokov z úveru pri riadnom plnení dohodnutých zmluvných podmienok splácania úveru a sumou, ktorú zo splátok úveru si žalobca na zmluvné úroky započítal, je 2.151,34 Eur. K tejto sume dospel odvolací súd tak, že od dohodnutých úrokov z úveru 3.196,26 Eur odpočítal úroky zaplatené žalovaným dobrovoľne splátkami úveru vo výške 1.044,92 Eur. Pre potrebu zmeny rozhodnutia súdu prvej inštancie v napadnutom druhom výroku odpočítal odvolací súd aj sumu 195,25 Eur, ktorú už súd prvej inštancie žalobcovi priznal ako zmluvné úroky z dlžnej istiny za obdobie do zosplatnenia úveru a žalobcovi priznal ďalších 1.956,09 Eur ako dlžné úroky z úveru v zmysle dohodnutých zmluvných podmienok.

10.1 V zmysle § 493 OZ v platnom znení obsah dojednaného záväzku (ak je v súlade so zákonom) možno meniť len právnou úpravou (ako je to v prípade § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka) alebo dohodou zmluvných strán. V zmluve o spotrebiteľskom úvere bola dojednaná celková čiastka úveru, ktorá pozostáva z poskytnutej istiny úveru, úroku a poplatkov. Obchodný zákonník, ani Občiansky zákonník nemodifikuje moment trvania záväzku platiť úrok, ani jeho výšku v prípade omeškania dlžníka s platením úveru ani v prospech dlžníka, ani v prospech veriteľa. Preto podľa odvolacieho súdu zostáva záväzok platiť úrok rovnaký, ako v čase jeho dojednanja, t. j. patrí v rovnakej výške a za rovnaké obdobie, bez ohľadu na to, či k omeškaniu dlžníka s platením úveru došlo alebo nedošlo.

11. Rovnaký názor zaujal Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení sp.zn. 5Cdo/42/2020 zo 16. júna 2020, v ktorom uviedol: „Z ustanovenia § 497 a § 502 ods.1 Obchodného zákonníka vyplýva, že zmluva o úvere nemôže byť dohodnutá ako bezúročná. U spotrebiteľských úverov je jednou z náležitostí, ktoré musí zmluva obsahovať, uvedenie doby trvania zmluvy (§ 9 ods.2 písm. d/ zákona o spotrebiteľských úveroch). To znamená, že doba trvania zmluvy pri jej vzniku je časovo ohraničená. V súčasnej právnej úprave zmluvy o úvere absentuje explicitná úprava konečného okamihu povinnosti dlžníka platiť úroky z poskytnutých peňažných prostriedkov, v § 502 ods.1 veta prvá Obchodného zákonníka je uvedené len to, že dlžník je povinný platiť veriteľovi úroky z úveru od doby poskytnutia peňažných prostriedkov. Zo

žiadneho ustanovenia Obchodného zákonníka, Občianskeho zákonníka či zákona o spotrebiteľských úveroch nevyplýva zákaz dohody účastníkov úverovej zmluvy o povinnosti dlžníka platiť úroky z úveru až do úplného splatenia úveru. Obchodný zákonník, ani Občiansky zákonník nemodifikuje moment trvania záväzku platiť úrok, ani jeho výšku v prípade omeškania dlžníka s platením úveru ani v prospech dlžníka, ani v prospech veriteľa. Za situácie, že dlžník z úverového vzťahu porušil povinnosť splácať úver, v dôsledku čoho došlo k jeho zosplatneniu veriteľom, je nutné dospieť k záveru, že neexistuje rozumný dôvod na to, prečo by dlžník nemal platiť úroky z úveru, ktoré sú odplatom za poskytnutý úver, a to vo výške, na akej sa s veriteľom dohodol. Peňažnými prostriedkami, resp. protihodnotou za nich získanou dlžník disponuje, zmluvné povinnosti porušil a z porušenia povinností profitovať nemôže, keďže zmluvné úroky sú spravidla vyššie ako úroky z omeškania. Zosplatnenie je inštitút slúžiaci ochrane veriteľa, podstata úverového vzťahu a jeho existencia zostáva zachovaná, veriteľ nemá peňažné prostriedky, patrí mu za ne dohodnutá odmena, záväzok dlžníka v zmysle platenia dohodnutej odmeny zostáva nedotknutý a aplikuje sa na dobu, na ktorú bola zmluva dohodnutá ako doba riadneho splácania úveru, keďže dohodnuté úroky majú zmluvný základ. Rozdiel je len v tom, že pre omeškanie k povinnosti platiť zmluvné úroky pristupuje povinnosť platiť úroky z omeškania. Inak povedané dlžníkovi zostáva záväzok platiť úrok rovnaký, ako v čase jeho dojednania, t.j. veriteľovi patrí úrok v rovnakej výške a za rovnaké obdobie, bez ohľadu na to, či k omeškaniu dlžníka s platením úveru došlo alebo nedošlo. Pre spotrebiteľa je však nevýhodné, aby platil úroky až do zaplatenia istiny. Dojednanie, ktorého obsahom je platenie dohodnutých úrokov až do zaplatenia istiny jeho postavenie zhorší. Pokiaľ by totiž spotrebiteľ, ktorý sa pre svoju ekonomickú situáciu dostal s plnením splátok úveru do omeškania, musel v dôsledku vyhlásenia predčasnej doby splatnosti úveru platiť dohodnuté úroky až do úplného splatenia istiny, zaplatil by v konečnom dôsledku sumu neprimerane vysokú ako náhradu za poskytnutie peňazí. Dohodnuté úroky predstavujú cenu peňazí za ich poskytnutie na vopred dohodnuté obdobie, tzn. že jej výška musí byť stanovená v čase uzatvorenia zmluvy o úvere. Dlžník teda presne vie koľko bude povinný za poskytnuté peniaze veriteľovi zaplatiť. Túto vedomosť však dlžník-spotrebiteľ nemá v prípade dojednania, ktoré umožňuje navyšovanie tejto ceny bez jej presného ohraničenia. Keďže spotrebiteľ nevie predpokladať časový úsek svojho omeškania nie je možné ani určiť celkovú výšku zmluvného úroku, ktorý sa môže bez fixného ohraničenia navyšovať neobmedzene. Takto stanovená cena teda nie je vyjadrená určito, jasne a zrozumiteľne. Z tohto dôvodu potom dojednanie, ktorým sa dlžník - spotrebiteľ zaviazal platiť dohodnuté úroky až do úplného zaplatenia istiny po vyhlásení predčasnej doby splatnosti úveru spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa.. Takéto dojednanie je teda porušením ustanovenia § 53 ods.1 OZ. Na druhej strane postavenie veriteľa-dodávateľa sa aj bez uvedeného dojednania nezhorší, pretože v prípade, ak mu v dôsledku nesplatenia úveru v dohodnutej dobe vznikne škoda jeho právo zostáva zachované, pravda po zohľadnení zaplatených úrokov z omeškania, ktoré plnia funkciu paušalizovanej náhrady škody. Dovolací súd dospel k záveru, že v prípade vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru veriteľovi náleží úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazí.“

12. Súd prvej inštancie zamietol žalobu v časti úrokov z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 237,32 Eur s odôvodnením, že zmluvné dojednanie o platení úrokov z omeškania z dohodnutých (zmluvných) úrokov je podľa § 39 OZ neplatné pre rozpor so zákonom. Najvyšší súd SR v uznesení sp. zn. 4 Obo 143/1998 zo dňa 01.07.2000 uviedol, že „Žalovaný je podľa zmluvy povinný platiť z poskytnutých prostriedkov úroky. Úroky sú splatné mesačne. Úroky sú peňažným plnením a dôsledkom omeškania s ich platením je povinnosť platiť úroky z omeškania. Je to zákonný dôsledok vyplývajúci z ustanovenia § 369 ods. 1 bez toho, že by to museli účastníci právneho vzťahu dohodnúť. Úroky z omeškania patria za celú dobu, po ktorú je dlžník s platením úrokov v omeškaní. Platí to však len pre omeškanie s platením úrokov z poskytnutých prostriedkov nie o úrokoch z omeškania. Keďže povinnosť platiť úroky z omeškania je už dôsledkom omeškania, za omeškanie s ich platením už ďalšie úroky z omeškania nepatria“. Odvolací súd uvádza, že s poskytnutím peňažných prostriedkov sa viaže aj povinnosť platiť úroky z úveru (§ 497 Obchodného zákonníka). Úroky v tomto prípade sú osobitnou peňažnou náhradou, súvisiacou s poskytnutím finančných prostriedkov. S omeškaním s úhradou úroku je možné požadovať platenie úrokov z omeškania z nezaplatených úrokov (§ 369 v spojení s § 502 Obchodného zákonníka). Ak je dlžník v omeškaní so splnením peňažného záväzku (§ 369 ods.1 Obchodného zákonníka), je povinný platiť z nezaplatených úrokov z omeškania. Pri úrokoch z poskytnutého úveru je možné pri omeškaní požadovať z týchto zmeškaných úrokov úroky z omeškania a preto je aj v tejto časti odvolanie žalobcu dôvodné. Odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalobcovi priznal aj úrok z omeškania vo výške 5 % ročne z nezaplatených úrokov 195,25 Eur od 20.09.2018 do zaplatenia. Odvolací súd si pojem „anatocizmus“ vysvetľuje odlišne, ako „sankciu zo sankcie“. Úroky z úveru nie

sú sankciou, ale odmenou za požičané peniaze. Povinnosť platiť úrok z úveru predstavuje (samostatný) peňažný záväzok, s omeškáním ktorého v zmysle rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Obo/143/1998 zo dňa 01. 07. 2000 vzniká povinnosť platiť úrok z omeškania a v tomto prípade nemôže ísť o neprípustný anatocizmus. (porovnaj aj uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 33Cdo/5793/2017 zo dňa 28. 11. 2018).

13. Odvolací súd nedokáže vyčíslieť, v akej časti bola zamietnutá žaloba žalobcu o zaplatenie úrokov nad priznanú sumu zmeňujúcim rozhodnutím odvolacieho súdu z dôvodu, že chýbajú vstupné údaje pre tento výpočet, najmä kedy žalovaný zaplatí dlžnú istinu a koľko by činili úroky z úveru podľa žaloby od 20.09.2018 zo sumy 6.012,02 Eur sadzbou 9,90 % ročne do zaplatenia.

13.1 Rozhodnutie o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi náhradu trov celého konania podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku vydané podľa § 396 ods. 2 C.s.p. neodporuje rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. apríla 2004 sp. zn. 1MCdo/1/2004 uverejnené v Zbierke stanovísk NS SR a rozhodnutí súdov SR pod publikačným číslom 34/2005, v zmysle ktorého procesný úspech žalobcu v časti týkajúcej sa celej žalovanej pohľadávky a jeho neúspech iba v príslušenstve žalovanej pohľadávky (v úrokoch z omeškania) nemožno v odôvodnených prípadoch (pri rozhodovaní o náhrade trov konania) považovať za „neúspech v pomerne nepatrnej časti“ podľa ustanovenia § 142 ods. 3 O.s.p., ale za „čiastočný úspech“ v zmysle ustanovenia § 142 ods. 2 O.s.p. (v súčasnosti ustanovením § 255 C.s.p.), pretože žalobcovi bolo vyhovené nielen ohľadne nároku na zaplatenie istiny, ale aj väčšiny príslušenstva pohľadávky vo forme úrokov, úrokov z omeškania, poplatkov a žaloba bola zamietnutá len v časti úrokov v prevyšujúcich dohodnuté úroky v zmluve o úvere, ktoré nie sú vyčísliteľné konkrétnou sumou.

13.2 Ak žalobca uspel s nárokom na istinu a celé príslušenstvo pohľadávky vo forme úrokov a úrokov z omeškania okrem časti úrokov z istiny, ktorých výška ku dňu rozhodnutia odvolacieho súdu vyčísliteľná nie je, bolo podľa názoru odvolacieho súdu odôvodnené považovať žalobcu za úspešnú stranu v spore v celom rozsahu a priznať mu plnú náhradu trov konania.

14. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C. s. p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v § 421 odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C. s. p. (§ 421 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C. s. p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C. s. p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C. s. p.).

Dovolanie môže podať strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C. s. p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C. s. p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C. s. p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je
a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C. s. p.).